

context of globalization should take place in stages, taking into account the criteria of success of reforms, innovative technologies and effective foreign economic agreements in the short, medium and long term.

Among the total monitoring of strategic decisions to overcome the effects of the crisis of globalization, economic entities need an active government system, an effective national geopolitical development strategy, national support for exporters and building export potential, which will enable Ukraine to meet globalization challenges. Scenario of human development and having effective mechanisms of influence on the world economy.

Key words: *economic development, globalization, public administration, resource management, competition, foreign trade.*

УДК 336.221.4

DOI 10.31395/2415-8240-2020-96-2-159-177

КАМЕРАЛЬНІ ПОДАТКОВІ ПЕРЕВІРКИ І МЕТОДИ ЇХ ПРОВЕДЕННЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

П. К. БЕЧКО, кандидат економічних наук

С. А. ВЛАСЮК, кандидат економічних наук

Л. В. БАРАБАШ, кандидат економічних наук

Н. В. БОНДАРЕНКО, кандидат економічних наук

Ю. І. НАГОРНА, аспірант

Уманський національний університет садівництва

В статті розглянуто основні засади податкового контролю щодо податкових відносин при проведенні камеральних перевірок. Визначено, що камеральна перевірка проводиться без направлення податкового органу та без згоди керівника господарюючого суб'єкту на її проведення. Обґрунтовано, що

складна структурованість сучасного бізнесу зумовлена об'єктивним ускладненням бізнес-процесів і господарських зв'язків і операцій, при цьому стає джерелом ризиків побудови різного роду схем, спрямованих, зокрема, на мінімізацію податкових платежів. Запропоновано створення ефективних механізмів реалізації податкового контролю, в частині камеральних перевірок та адаптації зарубіжного досвіду до вітчизняних умов, зокрема країн Європейського Союзу, а також застосування новітніх підходів щодо здійснення камеральних перевірок.

Ключові слова: *камеральна перевірка, податковий контроль, податок на додану вартість, податкові зобов'язання, податковий кредит, платник податків.*

Постановка проблеми. Для успішного провадження економічних, соціальних, політичних реформ необхідним постає питання забезпечення режиму суворого дотримання норм податкового законодавства, що неможливо без податкового контролю. Пріоритетом в адмініструванні податків має стати постійний поточний контроль за провадженням процедури податкової звітності платників податків у формі камеральної податкової перевірки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методичні підходи до організації контрольної-перевірочної роботи органів в системі податкового контролю є предметом наукових досліджень багатьох вчених, зокрема, В. Живицького, В. Князькової, М. Мельник, Т. Мисник, І. Федун, О. Шевчук. Розгляду видів податкових перевірок приділяли увагу у своїх роботах Ю. Гаруст, Ю. Кваши, Н. Маринів, Д. Рева, П. Чистяков. Серед наукових досліджень практики адміністрування податку на додану вартість в Україні необхідно виокремити праці таких вчених-економістів, як О. Десятнюк, Г. Ісаншина, А. Крисоватого, М. Чорного. Зазначенні питання є досить дискусійними, а саме тому вимагають всебічного аналізу теоретичних засад побудови ефективної податкової системи та впровадження практичних заходів, що дозволить підвищити ефективність адміністрування податків в Україні.

Матеріали і методи. Методологію дослідження є основні положення сучасної економічної теорії. Під час наукового дослідження застосовано своєрідні методи економічних експериментів, які взаємопов'язані загальною логічною шерегою: метод логічного аналізу застосовано при дослідженні розвитку камеральних податкових перевірок та взаємозв'язку між видами і методами; метод структурного аналізу – при дослідженні складових системи камеральних податкових перевірок; метод економічного аналізу – для визначення слабких і сильних сторін при камеральному податковому контролю за адмініструванням ПДВ. В процесі наукового дослідження для досягнення поставленої мети також були використані методи: системного аналізу, абстракції, індукції та дедукції, порівняльний.

Результати досліджень. Основними особливостями моделей податкового контролю є: обсяг перевірок; склад і співвідношення форм податкових перевірок; методи проведення податкового контролю, оцінка результативності. За обсягом податковий контроль може бути з максимальним охопленням – більше підходить під активну модель поведінки платника податків та репресивну у податкових органів; вибіркового (ризик-орієнтований) або стандартний (наприклад, камеральний контроль).

Як стверджує О. А. Ногіна чітко регламентована правовими нормами діяльність контролюючих органів щодо податкових відносин при проведенні податкових перевірок є основою для формування організаційно-правового механізму податкового процесу здійснення якого є процесуальним [1].

До набрання чинності Податкового кодексу України, камеральною вважалась перевірка, яка проводилася контролюючим органом виключно на підставі податкової звітності. Зі сторони платників податків, камеральна перевірка ідентифікувалась як перевірка: на основі поданої, або під час подання податкової звітності на наявність арифметичних чи методологічних помилок, узгодженість відповідних даних звітності, порівняння даних за поточний та попередні звітні періоди тощо. В нормативних документах, що визначали податковий контроль, не було виокремлено форм його проведення, який міг би

здійснюватися безпосередньо в податкових органах на основі представленої статистичної та податкової звітності. Характер перевірок при цьому більшою мірою тяжів до моделі примусу, а саме: відрізнявся об'ємністю вимог за поданням документів. Відсутність чіткого поділу між формами податкового контролю приводило до розмитості прав і обов'язків учасників податкових відносин в процесі проведення податкового контролю щодо обсягу і глибини перевірок.

З набранням чинності Податкового кодексу України було виокремлено дві форми податкових перевірок: камеральна і виїзна. Відповідно до п. 49.8 Податкового кодексу України податкова декларація під час її прийняття перевіряється на наявність та достовірність заповнення обов'язкових реквізитів, визначених пп. 48.3 та 48.4 цього нормативного документу [2].

Як зазначає Ю. О. Костенко за сучасних умов камеральні податкові перевірки залишаються основним інструментом податкового контролю, адже вони відрізняються своєю масовістю через простоту організації та проведення. Проте порядок проведення останніх недостатньо повно врегульовано Податковим кодексом України [3].

Внесення змін до Податкового кодексу України (з 2015 р.) свідчать, про розширення податкового камерального контролю. Так, з 01.01.2017 р. збільшено перелік даних, які можуть бути підставами для проведення камеральних перевірок. Камеральна перевірка нині здійснюється у приміщенні контролюючого органу: на підставі даних податкової звітності; Системи електронного адміністрування ПДВ (відомості щодо ПДВ-рахунку платника податків, дані ЄРПН та митних декларацій); Єдиного реєстру акцизних накладних та Системи електронного адміністрування реалізації пального. Крім того, у абзаці. 2 пп. 75.1.1 Податкового кодексу України зазначено, що предметом камеральної перевірки також може бути: своєчасність подання податкових декларацій (розрахунків); своєчасність реєстрації ПН/РК у ЄРПН; своєчасність реєстрації АН /РК у ЄРАН; виправлення помилок у податкових накладних; своєчасність сплати узгодженої суми податкового (грошового)

зобов'язання [4].

Отже, камеральній перевірці підлягає уся податкова та фінансова звітність. Камеральна перевірка проводиться без направлення податкового органу, без згоди керівника господарюючого суб'єкту на її проведення, а також відпадає необхідність його присутності при її проведенні.

Суттєвих змін зазнали і часові обмеження строків проведення камеральних перевірок тривалість яких була обумовлена п. 200.10 Податкового кодексу України щодо перевірок декларацій з ПДВ і не перевищували 30 календарних днів після граничного строку їх подання. В той же час, із змінами ст. 76 Податкового кодексу України (ст. 76.3) – камеральна перевірка податкової декларації або уточнюючого розрахунку може бути проведена лише протягом 30 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку їх подання, а якщо такі документи були надані пізніше, – за днем їх фактичного подання. Камеральна перевірка з інших питань проводиться з урахуванням строків давності, визначених ст. 102 Податкового кодексу України, тобто 1095 днів, що настають за граничним строком подання податкової декларації або за днем її фактичного подання, якщо така декларація подана пізніше [5].

В той же час, аналіз Податкового кодексу України свідчить, що в цьому нормативному документі не дане обґрунтування терміну «камеральна перевірка з інших питань», що в свою чергу, дає змогу контролюючих органам на свій розсуд визначати подовження строку проведення камеральних перевірок.

Важливою передумовою проведення камеральних перевірок є своєчасність подання податкової звітності та отримання актів. В той же час, керуючись терміном «інші камеральні питання» контролюючі органи подають акти перевірки не дотримуючись цього терміну (платники податків, отримують акти камеральних перевірок з таких питань після 30 календарних днів за днем фактичного подання звітності).

Методичною підставою для проведення камеральних перевірок є «Методичні рекомендації щодо організації та проведення камеральних

перевірок податкової звітності платників податків, крім перевірок податкової декларації про майновий стан і доходи та податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи-підприємця» [6]. Відповідно до чинного нормативного документу акти перевірок контролюючі органи мають подавати в чітко встановлені терміни (табл. 1).

Табл. 1. Строки складання акта (довідки) про проведення перевірки

Вид перевірки	Строк реєстрації акта (довідки) в контролюючому органі	Порядок вручення акта (довідки) платникові податків
Документальна на невиїзні	Протягом 5 робочих днів після закінчення встановленого строку перевірки (для платників податків, що мають філії, – протягом 10 робочих днів (п. 86.4 ПКУ)	Не пізніше наступного робочого дня після реєстрації вручається особисто платникові податків чи його представникам або направляється в порядку, визначеному ст. 42 ПКУ (п. 86.4 ПКУ)
Камеральна	У Податковому кодексі України строк не встановлений	Вручається або направляється платникові податків протягом 3 робочих днів після реєстрації – у порядку, визначеному ст. 42 ПКУ (п. 86.2 ПК)
Електронна	Протягом 3 робочих днів після закінчення встановленого строку перевірки (для платників податків, що мають філії, – протягом 5 робочих днів.) (п. 86.11 ПКУ)	Вручається особисто платникові податків або його представникам для ознайомлення і підписання протягом 5 робочих днів із дня вручення (п. 86.11 ПКУ)

Особливістю оформлення результатів камеральної перевірки є те, що у разі встановлення контролюючим органом порушень законодавства платник податків отримує акт камеральної перевірки. В разі якщо ж камеральна перевірка пройшла «успішно», платник податку про це не буде проінформований.

З огляду на це, встановити для контролюючого органу при любых результатах проведеної камеральної перевірки подання акта (довідки) з проведеної камеральної перевірки, що дасть змогу платникам податку реагувати належним чином на зазначені у документі порушення шляхом подання Уточнюючих податкових декларацій, розрахунків, коригувальних записів тощо.

При виявленні порушень податкового законодавства внаслідок проведеної камеральної перевірки платник податку має право не погодитись з висновками акту і впродовж п'яти робочих днів за днем його отримання подає контролюючому органу заперечення.

Методичні підходи щодо проведення камеральної перевірки найбільш яскраво простежуються на прикладі найбільш проблемного непрямого податку – податку на додану вартість. Податок на додану вартість є одним з найбільш проблемних податків, за яким бюджет недоотримає значні суми внаслідок незаконних схем його мінімізації, зокрема в результаті дії фірм-одноденок. Відносно низький рівень ефективності виїзного податкового контролю призводить до унеможливлення охоплення всього ланцюжка транзакцій, в яку на якомусь етапі вбудовується фірма-одноденка і через яку грошові потоки переводяться від бюджету, оскільки на момент здійснення виїзної перевірки, яка не вирізняється оперативністю і мобільністю, фірми-одноденки здебільшого припиняють своє існування.

За сучасних умов при камеральному контролі ПДВ застосовуються найсучасніші інформаційні та цифрові технології податкового адміністрування. Першим етапом застосування сучасних інформаційних технологій при камеральній перевірці податку на додану є запровадження Єдиного реєстру податкових накладних, яким передбачено:

– на дату виникнення податкових зобов'язань платник ПДВ зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації у порядку, визначеному законодавством, електронного підпису

уповноваженої платником особи, та зареєструвати її в ЄРПН у встановлений термін;

– реєстрація податкових накладних/розрахунків коригування у ЄРПН повинна здійснюватися з урахуванням граничних строків:

– для податкових накладних/розрахунків коригування, складених з 1 по 15 календарний день (включно) календарного місяця, – до останнього дня (включно) календарного місяця, в якому вони складені;

– для податкових накладних/розрахунків коригування, складених з 16 по останній календарний день (включно) календарного місяця, – до 15 календарного дня (включно) календарного місяця, наступного за місяцем, в якому вони складені;

– для розрахунків коригування, складених постачальником до податкової накладної, складеної на отримувача – платника ПДВ, в яких передбачається зменшення суми компенсації вартості товарів/послуг їх постачальнику, – протягом 15 календарних днів з дня отримання такого розрахунку коригування отримувачем [7].

При запровадженні ЄРПН виникає об'єктивна необхідність застосування відповідних методів прийняття рішень, які включають в себе розвинений аналітичний апарат, оскільки управління податковими органами пов'язано з прийняттям рішень в умовах невизначеності і великого обсягу самої різномірної інформації.

Важливим етапом при перевірках є реформування камерального контролю щодо відшкодування ПДВ, що унеможлиблює відшкодування цього податку шляхом перевірки: числа зареєстрованих платників податків; міжнародної міграції бізнесу з укрупненням корпорацій; розвитку цифрових технологій тощо.

Складна структурованість сучасного бізнесу зумовлюється об'єктивним ускладненням бізнес-процесів і господарських зв'язків і операцій, при цьому стає джерелом ризиків побудови різного роду схем, спрямованих, зокрема, на мінімізацію податкових платежів. У сукупності вищеназвані причини важко

перевірити в оптимальні терміни і з достатньою глибиною всіх платників податків в форматі виїзної перевірки, оскільки має місце подальше підвищення навантаження на структурні підрозділи, які здійснюють контроль та неможливості забезпечити прозорість системи відносно кожного окремо взятого платника податку. Вирішення цих завдань досягається завдяки використанню камеральних податкових перевірок на основі ризик-орієнтованого підходу з акцентом на аналітичну роботу, а саме на виявлення ризикових зон податкових втрат, зокрема, при контролі за деклараціями з ПДВ. В результаті досягається оптимізація процесів в податковому органі: по-перше, контрольні заходи призначаються тільки виходячи з ризиків, встановлених системним способом; по-друге, інспектор проводить свої заходи в залежності від рівня ризику.

Важливе значення при камеральних перевірках має подання платниками податків ПДВ формалізованих пояснень і самостійного уточнення податкових зобов'язань шляхом подання уточнених декларацій, що є позитивним моментом взаємодії податкових органів і платників податків. Однак дослідження документообігу по ПДВ показало, що мають місце і деякі недоробки в регламенті відносин податкових органів та платників податків за підсумками автоматичного контролю (табл. 2).

Таким чином, при всіх незаперечних позитивних результатах функціонування системи податкового контролю ПДВ на першому етапі її впровадження відбулося збільшення адміністративного навантаження на платників податків, що обумовлено зростанням трудових витрат платників податків, які змушені давати пояснення і надавати документи по необґрунтовано великій кількості фіктивних розбіжностей, виявлених при перевірці внаслідок їх технічної обмеженості. Подальші заходи щодо вдосконалення камеральних податкових перевірок доцільно направити на оптимізацію трудових витрат, залучення податкових фахівців для виявлення сутнісних моментів, обґрунтування доказової бази.

Табл. 2. Порівняльна характеристика камерального податкового контролю за адмініструванням ПДВ

Сильні сторони	Слабкі сторони	Пропозиції щодо вдосконалення
<p>Скорочення спроб необґрунтованого відшкодування ПДВ і як наслідок попередження і припинення недобросовісної конкуренції</p>	<p>Моменти визначення податкової бази платниками податку на прибуток і ПДВ не збігаються: ПДВ обчислюється за фактом відвантаження або отримання авансу на поточний рахунок, в той час, як виручка для цілей обчислення податку на прибуток визнається при переході права власності. Виникає часовий розрив визначення бази оподаткування.</p>	<p>Застосування виключного касового методу при адмініструванні податку на додану вартість, що сприятиме уніфікації визначення бази оподаткування як податку на прибуток, так і податку на додану вартість, дасть змогу спростити системи ведення обліку</p>
<p>Централізоване управління затратами податкових інспекцій, а також надходження додаткових податкових доходів до бюджету за рахунок скорочення «тіньового» сектора економіки шляхом застосування єдиного реєстру податкових накладних.</p>	<p>Номер податкової накладної є одним з основних реквізитів для пошуку «двійника» в системі.</p>	<p>Стандартизувати нумерацію податкових накладних шляхом подвійної реєстрації податкових накладних, наприклад № 1095/ 2, де 1095 – номер за ЄРПН, 22 – внутрішній номер податкової накладної підприємства</p>

Автоматизована система, наприклад, не може оперативно «побачити» так звані «технічні ланки компанії – транзитера», а також дискваліфікованих платників податків, які не повинні представляти декларації, але представляють їх, забезпечуючи тим самим комусь повернення ПДВ тощо. Посадові особи

контролюючого органу складають акт камеральної перевірки у двох примірниках, підписують його та реєструють, після чого акт вручається або надсилається для підписання протягом 3 робочих днів платнику податків у порядку, встановленому ст. 42 ПКУ (п. 86.2 ПКУ) тобто шляхом:

- надсилання за адресою (місцезнаходженням, податковою адресою) платника податків рекомендованим листом з повідомленням про вручення;
- особисте вручення платнику податків або його законному чи уповноваженому представникові (табл. 3).

Важливе значення для податкових органів при проведенні камеральних перевірок мають роз'яснення чинних нормативних документів. Зокрема, питання подання уточнюючих розрахунків до податкової звітності під час проведення камеральної перевірки. Згідно з п. 50.1 ПКУ, у разі самостійного виявлення платником податків помилок, що містяться в раніше поданій податковій декларації, він надсилає уточнюючий розрахунок за встановленою формою.

Проте, платник податків може не подавати такий розрахунок, якщо відповідні уточнені показники будуть зазначені у складі податкової звітності в будь-який наступний податковий період. Відповідно до п. 50.2 ПКУ, платники податків під час здійснення документальних як планових, так і позапланових перевірок не мають права подавати уточнюючі розрахунки за будь-який податковий період із того чи іншого податку (збору), який перевіряють. З огляду на це, до отримання акта камеральної перевірки платник податків може виправляти показники раніше поданої податкової декларації, і ці виправлення мають бути враховані податковим органом при проведенні камеральної перевірки [2].

При поданні податковим органом акту (довідки) про результати камеральної перевірки не має необхідності виправляти помилки, які відображені в цих документах.

Табл. 3. Строк складання акта (довідки) про проведення перевірки [8]

Вид перевірки	Строк реєстрації акта (довідки) в контролюючому органі*	Порядок вручення акта (довідки) платникові податків
Документальна на виїзна	Протягом 5 робочих днів після закінчення встановленого строку перевірки (для платників податків, що мають філії, – протягом 10 робочих днів, (п. 86.3 ПКУ).	У ПКУ не встановлений, проте положення Порядку № 727 дозволяють стверджувати, що вручення акта (довідки) платникові податків або його представникам відбувається так само, як і в разі невиїзних документальних перевірок.
Документальна на невиїзна	Протягом 5 робочих днів після закінчення встановленого строку перевірки (для платників податків, що мають філії, – протягом 10 робочих днів (п. 86.4 ПКУ)	Не пізніше наступного робочого дня після реєстрації вручається особисто платникові податків чи його представникам або направляється в порядку, визначеному ст. 42 ПКУ (п. 86.4 ПКУ)
Фактична	Не пізніше наступного робочого дня після закінчення перевірки (п. 86.5 ПКУ)	Підписується особою, яка здійснює розрахункові операції, платником податків та/або його законними представниками (за наявності) за місцем проведення перевірки або у приміщенні контролюючого органу (п. 86.5 ПКУ)
Камеральна	У Податковому кодексі України строк не встановлений	Вручається або направляється платникові податків протягом 3 робочих днів після реєстрації – у порядку, визначеному ст. 42 ПКУ (п. 86.2 ПК)
Електронна	Протягом 3 робочих днів після закінчення встановленого строку перевірки (для платників податків, що мають філії, – протягом 5 робочих днів.) (п. 86.11 ПКУ)	Вручається особисто платникові податків або його представникам для ознайомлення і підписання протягом 5 робочих днів із дня вручення (п. 86.11 ПКУ)

В той же час, якщо звітність складається наростаючим підсумком результати камеральної перевірки необхідно враховувати при визначенні показників звітності за наступні податкові періоди (наприклад, якщо декларація

складається наростаючим підсумком або якщо показник, який після камеральної перевірки зазнав змін, має бути перенесений до наступної декларації).

Практика проведення камеральних перевірок податковими органами свідчать про те, що провадять її шляхом співставлення податкових зобов'язань з даними ЄРПН та показниками декларації з ПДВ та виявлення розбіжностей між ними. Тобто співставляються податкові зобов'язання та податковий кредит, які відображені платником у декларації з ПДВ, з даними щодо ПН/РК, зареєстрованих у ЄРПН за відповідний податковий період. У разі виникнення розбіжностей, податкові органи мають підставу робити висновки щодо заниження платником податків податкових зобов'язань з ПДВ. Через це, щоб обґрунтувати підстави щодо платника податків у частині заниження податкових зобов'язань, варто перевірити первинні документи, а не лише дані ЄРПН, так як до ЄРПН можуть потрапити податкові накладні, які не відображають реально здійснених операцій, а також можлива звичайна похибка, а отже, не повинно бути включено до складу податкових зобов'язань. Для прикладу, якщо постачальником зареєстрована «помилкова» чи дубльована податкова накладна, корегування якої не можливо здійснити через брак реєстраційного ліміту у покупця. Отже, виявлення розбіжностей під час співставлення даних, що містяться у податковій накладній платника податків, та даних ЄРПН не доводять склад податкового правопорушення, яке по суті може бути встановлене на підставі тільки при перевірці первинних документів податкового та бухгалтерського обліку, а відповідно до п. 201.10 Податкового кодексу України, і як наслідок такі розбіжності є підставою для проведення документальної позапланової перевірки платника.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, відзначимо, що камеральні перевірки залишаються основним інструментом податкового контролю, є одним із основних факторів підвищення ефективності, результативності податкового адміністрування та сприяє підвищенню платіжної дисципліни, податкової культури платників податків, удосконаленню взаємовідносин з

контролюючими органами у сфері оподаткування. Проте нормативно-правова база недостатньо врегульована, що призводить до виникнення у платників податків численних запитань.

Для врегулювання фінансових відносин між податковими органами та платниками податку необхідним постає розробка та впровадження не лише ефективних механізмів реалізації податкового контролю, в частині камеральних перевірок, а й потреба у адаптації зарубіжного досвіду до вітчизняних умов, зокрема країн Європейського Союзу. Необхідним також є застосування новітніх підходів щодо здійснення камеральних перевірок, зокрема виокремлення основних напрямів вдосконалення та наукової організації, зокрема в частині нормативно-правового, інституційного, інформаційного та методичного забезпечення.

Література

1. Ногина О. А. Налоговый контроль: вопросы СПб.: Питер, 2002. 160 с.
2. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13-14. № 15-16. № 17, ст.112). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Костенко Ю. О. Щодо порядку проведення камеральної перевірки. URL : Downloads/Pchdu_2013_1_36.pdf
4. Куртенок С. Камеральні перевірки: межі дозволеного. Професійний бухгалтер. 2018. №29. URL: <https://ibuhgalter.net/material/483/10180>
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України Верховна Рада України. Закон від 17.07.2015 № 655-VIII. Відомості Верховної Ради України. URL : <https://www.google.com>.
6. Методичні рекомендації щодо організації та проведення камеральних перевірок податкової звітності платників податків, крім перевірок податкової декларації про майновий стан і доходи та податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи-підприємця. Затверджено Наказом Міністерства доходів і зборів України 14.06.2013 № 165. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0165810-13>

7. Граничні строки реєстрації податкових накладних/розрахунків коригування в ЄРПН. Державна фіскальна служба України. Офіційний портал. URL : <http://zp.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/print-331508.html>

8. Скільки часу дається платникові податків на підписання акта або довідки? URL : [//uteka.ua/ua/publication/commerce-12-proverki-i-yuridicheskaya-podderzhka-4-dokumentalnoe-oformlenie-rezultatov-nalogovoj-proverki](http://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-proverki-i-yuridicheskaya-podderzhka-4-dokumentalnoe-oformlenie-rezultatov-nalogovoj-proverki)

References

1. Nogina, O. A. (2002). *Nalogovyy kontrol: voprosy* (160 p). St. Petersburg: Piter [in Russian].

2. Tax Code of Ukraine No. 2755-VI of December 2, 2010 (2011). Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, No. 13–14, 15–16, 17, p. 112. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

3. Kostenko, Yu. O. Shchodo poriadku provedennia kameralnoii perevirky. Retrieved from: Downloads/Pchdu_2013_1_36.pdf.

4. Kurtenok, S. (2018). Office tax audits: red lines. *Profesiinyo bukhhalter*, No. 29. Retrieved from: <https://ibuhgalter.net/material/483/10180>

5. Law No. 655-VIII of July 17, 2015 “*On the amendments to the Tax Code of Ukraine*”. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from: <https://www.google.com>

6. Methodical recommendations on the organization and implementation of office tax audits of taxpayer reporting, except for audits of asset and income declarations, and tax declaration of single taxpayers (self-employed individuals). Approved by the Order of the Ministry of Revenue and Duties of Ukraine No. 165 of June 14, 2013. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0165810-13>.

7. The deadlines to register tax invoices / adjustment calculations in the Unified Register of Tax Invoices. State Fiscal Service of Ukraine. The official portal. Retrieved from: <http://zp.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/print-331508.html>.

8. How much time is given to the taxpayer to sign the act or certificate?

Retrieved from: //uteka.ua/ua/publication/commerce-12-proverki-i-yuridicheskaya-podderzhka-4-dokumentalnoe-oformlenie-rezultatov-nalogovoj-proverki.

Аннотация

***Бечко П. К., Власюк С. А., Барабаш Л. В., Бондаренко Н. В., Нагорная Ю. И.
Камеральные налоговые проверки и методы их проведения в условиях
развития информационных технологий***

Для успешного осуществления экономических, социальных, политических реформ необходимым встает вопрос обеспечения режима строгого соблюдения норм налогового законодательства, который невозможен без налогового контроля. Приоритетом в администрировании налогов должен стать постоянный текущий контроль за проведением процедуры налоговой отчетности налогоплательщиков в форме камеральной налоговой проверки.

Во время научного исследования в статье применены методы экономических экспериментов, которые взаимосвязаны общей логической шеренгой: метод логического анализа; метод структурного анализа; метод экономического анализа, а также были использованы методы системного анализа, абстракции, индукции и дедукции, сравнительный.

Установлено, что основными особенностями моделей налогового контроля являются: объем проверок; состав и соотношение форм налоговых проверок; методы проведения налогового контроля, оценка результативности.

Доказано, что до вступления в силу Налогового кодекса Украины, камеральной считалась проверка, которая проводилась контролирующим органом исключительно на основании налоговой отчетности. Со вступлением в силу Налогового кодекса Украины было выделено две формы налоговых проверок: камеральная и выездная.

Внесение изменений в Налоговый кодекс Украины (с 2015 г.) показали о расширении возможностей налогового камерального контроля. Так, камеральная проверка (включая изменения) осуществляется в помещении

контролирующего органа: на основании данных налоговой отчетности; Системы электронного администрирования НДС; Единый реестр акцизных накладных и Системы электронного администрирования реализации горючего. Кроме того, в абзаце. 2 пп. 75.1.1 Налогового кодекса Украины указано, что предметом камеральной проверки также может быть: своевременность представления налоговых деклараций (расчетов); своевременность регистрации налоговых накладных / расчетов корректировки в Едином реестре налоговых накладных; своевременность регистрации акцизных накладных; исправления ошибок в налоговых накладных; своевременность уплаты согласованной суммы налогового (денежного) обязательства.

Определено, что камеральная проверка проводится без направления налогового органа и без согласия руководителя хозяйствующего субъекта на ее проведение.

В то же время, анализ Налогового кодекса Украины свидетельствует об отсутствии в нем обоснование термина «камеральная проверка по другим вопросам», что в свою очередь, позволяет контролирующим органам по своему усмотрению определять продлении срока проведения камеральных проверок.

Обосновано, что сложная структурированность современного бизнеса обусловлена объективным усложнением бизнес-процессов и хозяйственных связей и операций, при этом становится источником рисков построения разного рода схем, направленных, в частности, на минимизацию налоговых платежей.

Предложено, что для урегулирования финансовых отношений между налоговыми органами и налогоплательщиками необходимым является разработка и внедрение не только эффективных механизмов реализации налогового контроля, в части камеральных проверок, но и потребность в адаптации зарубежного опыта к отечественным условиям, в частности стран Европейского Союза. Необходимо также применение новейших подходов по осуществлению камеральных проверок, в частности выделение основных направлений совершенствования и научной организации, в частности

в части нормативно-правового, институционального, информационного и методического обеспечения.

Ключевые слова: камеральная проверка, налоговый контроль, налог на добавленную стоимость, налоговые обязательства, налоговый кредит, налогоплательщик.

Annotation

Bechko P., Vlasyuk S., Barabash L., Bondarenko N., Nahorna Y.

Office tax audits and the methods of their implementation under the conditions of IT development

To successfully implement economic, social, and political reforms it is necessary to provide for compliance with the statutes of the tax law that is impossible without tax surveillance. Constant in-line surveillance over the implementation of the tax reporting in the form of the office tax audit has to become a priority in the tax administration.

During the scientific research for this article, we used the methods of economic experiments, interconnected by a common logical sequence: the method of logical analysis; the method of structural analysis; the method of economic analysis, as well as the methods of system analysis, abstraction, induction, and deduction, the method of comparison.

It was found out that the main features of the tax surveillance models are: the number of audits; the composition and the ratio of forms of tax audits; tax surveillance methods, performance assessment.

It was investigated that before the Tax Code of Ukraine entered into force, the office tax audit was considered to be carried out by the supervisory authority solely on the basis of the tax report. With the entry of the Tax Code of Ukraine into force, two forms of tax audits—office and field—were defined.

Amendments to the Tax Code of Ukraine (since 2015) witnessed the expansion of the opportunities for the office tax audits. Therefore, the office tax audit (taking

into account the changes) is carried out in the office of the supervisory authority based on: the tax reporting data; the System of Electronic VAT Administration; the Unified Register of Excise Tax Invoices, and the System of Electronic Fuel Sales Administration. Besides, in the paragraph No. 2 of the section No. 75.1.1 of the Tax Code of Ukraine, it is specified that the subjects of the office tax audit can also be: the timeliness of tax declarations (calculations) submission; the timeliness of the registration of the tax invoices / adjustment calculations in the Unified Register of Tax Invoices; the timeliness of excise tax invoices registration; the correction of errors in tax invoices; the timeliness of the payment of the agreed amount of tax (monetary) liabilities.

It is determined that the office tax audit is carried out without referrals from the tax authority and without the consent of the head of the economic entity to conduct it. At the same time, the analysis of the Tax Code of Ukraine shows that there is no justification for the term “office tax audit on other issues” that in turn allows the supervisory authorities to determine at their discretion the extension of the term of the office tax audits.

It is proved that the complex structure of the modern business is conditioned by the objective complication of business processes and economic relations and operations, while becoming a source of risks of building various types of schemes aimed, in particular, at minimizing tax payments.

It is suggested that in order to settle financial relations between tax authorities and taxpayers, it is necessary to develop and implement not only effective mechanisms for implementing tax surveillance—in terms of office tax audits—but also to adapt foreign experience (in particular, the experience of the European Union) to domestic conditions. It is also necessary to apply the latest approaches to carry out office tax audits, in particular, to identify the main areas of improvement and scientific organization (for example, in terms of legal, institutional, information, and methodological support).

Keywords: *office tax audit, tax surveillance, value-added tax, tax liabilities, tax credit, taxpayer.*